

Belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de Algemene Bankvoorwaarden 2009

Algemeen

De ABV 2017 zijn geschreven in eenvoudig en begrijpelijk Nederlands en met voorbeelden ter verduidelijking. Dit betekent dat er geen toelichting op de ABV 2017 meer nodig is. De Toelichting 2014 komt dan ook te vervallen.

Artikel 1 - Toepasselijkheid

Artikel 1 van de ABV 2017 geeft de werkingssfeer van de ABV 2017 aan. De ABV 2017 zijn van toepassing voor alle (zowel bestaande als toekomstige) rechtsverhoudingen tussen de bank en de klant. De ABV 2017 geeft basisregels voor de relatie tussen bank en klant. Voor specifieke diensten of producten hanteren de banken nadere overeenkomsten en algemene productvoorwaarden ('bijzondere voorwaarden'). Deze overeenkomsten en bijzondere voorwaarden verschillen van bank tot bank en kunnen afwijken van de ABV.

In de ABV 2009 is bepaald dat in dat geval deze overeenkomsten en bijzondere voorwaarden voorgaan. Op dit punt verschillen de ABV 2009 van de ABV 2017. Bij aanvang van devaluatiegesprekken heeft de Consumentenbond namelijk duidelijk gemaakt dat goedkeuring alleen aan de orde zou zijn bij inwilliging van een oude wens, te weten beëindiging van de mogelijkheid voor banken om in bijzondere voorwaarden nadelig voor de consument af te wijken van de ABV. In de ABV 2017 is als concessie aan deze wens van de Consumentenbond tegemoet gekomen.

In artikel 1 lid 3 van de ABV 2017 is opgenomen dat als er in de bijzondere voorwaarden een bepaling staat die strijdig is met de ABV, die bepaling weliswaar voorgaat op de ABV 2017, maar, indien het een consument betreft, die bepaling geen rechten of bescherming kan verminderen die de ABV 2017 aan hem toekent. De ratio ervan is dat consumentenbescherming die banken met de Consumentenbond afspreken, niet via kleine lettertjes in bijzondere voorwaarden behoort te worden doorkruist. Afwijking van die bescherming kan niet meer via de bijzondere voorwaarden, maar vergt een afspraak in de overeenkomst.

De in artikel 1 verwoorde concessie is in twee opzichten begrensd, te weten: i) tot consumenten en ii) tot bijzondere voorwaarden.

Ad i: Begrenzing tot consumenten

Uitgangspunt is dat de concessie alleen is bedoeld voor consumenten en niet ook voor zakelijke klanten. Dit laat onverlet dat er afbakeningsproblemen kunnen optreden over de vraag welke klanten voor de toepassing van dit artikel als consument hebben te gelden.

Ad ii: Begrenzing tot bijzondere voorwaarden

De wens van de Consumentenbond ging niet zover dat de bank zelfs via bepalingen in de overeenkomst geen rechten en/of bescherming kan verminderen die de ABV 2017 de klant toekennen. Als die mogelijkheid voor banken zou verdwijnen, ontstaat er een te rigide systeem.

Volgens de gekozen formulering wordt er onderscheid gemaakt tussen de overeenkomst voor een product of dienst en de daarbij behorende bijzondere voorwaarden.

Alleen voor die bijzondere voorwaarden, niet voor de overeenkomst, is bepaald dat de werking ervan geen rechten of bescherming die de ABV de consument toekennen, kunnen verminderen.

Wat betekent dit nu concreet:

- Banken behouden de mogelijkheid ten nadele van de consument af te wijken in de overeenkomst, zolang dit maar niet gebeurt in de daarbij behorende bijzondere voorwaarden.
- Banken moeten er rekening mee houden dat de rechter in voorkomende gevallen die nadelige afwijking kritisch zal beoordelen op transparantie en redelijkheid.

Artikel 2 - Zorgplicht

Banken dienen zo goed mogelijk rekening te houden met de belangen van de klant. Dit doen zij op een manier die aansluit bij de aard van de dienstverlening. De zorgplicht is immers niet in iedere situatie even verstrekkend. Zo geldt voor execution only dienstverlening door de bank bijvoorbeeld een verlicht regime.

Ten opzichte van de ABV 2009 is de tekst van dit artikel in de ABV 2017 evenwichtiger gemaakt door eraan toe te voegen dat banken streven naar begrijpelijke producten en diensten en informatie hierover.

Sinds de ABV 2009 bestaat een regeling voor de verplichting van de klant tot het verstrekken van informatie aan de bank. De betreffende regels zijn verspreid over een aantal bepalingen in de ABV. Artikel 2 lid 2 verplicht de klant om aan de bank de informatie en documentatie te verstrekken die de bank nodig heeft om haar dienstverlening correct te kunnen uitvoeren en aan verschillende verplichtingen te voldoen. In de ABV 2017 is duidelijk gemaakt dat hieronder mede worden begrepen verplichtingen die de bank in verband met de dienstverlening heeft tegenover toezichthouders of fiscale of andere autoriteiten.

Belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de Algemene Bankvoorwaarden 2009

Artikel 5 - Inschakeling derden

Het komt dikwijls voor dat, ter uitvoering van opdrachten, de bank anderen inschakelt of werkzaamheden uitbesteedt, bijvoorbeeld bij het incasseren van een cheque, het verrichten van een betaling naar het buitenland, de koop of verkoop van effecten en het laten confirmeren van een documentair krediet door een bank in het buitenland. Artikel 5 lid 1 regelt de bevoegdheid van de bank tot het inschakelen van een derde en het uitbesteden van werkzaamheden. Wat betreft inschakeling van derden door de bank en het uitbesteden van werkzaamheden is in de ABV 2017 op verzoek van de Consumentenbond expliciet bepaald dat de bank in voorkomende gevallen aanspreekpunt en contractspartij blijft.

In artikel 5 lid 2 van de ABV 2017 is opgenomen dat, in het geval de onderneming van de bank wordt voortgezet door een ander, bijvoorbeeld als gevolg van een fusie of splitsing, die ander ook gebruik kan maken van een door de klant aan de bank verstrekte volmacht.

Artikel 6 - Risico van verzendingen

Volgens artikel 6 ABV 2017 geschiedt de verzending in opdracht van de klant van gelden en financiële instrumenten waaronder effecten voor risico van de bank. Verzending van andere zaken of waardepapieren geschiedt voor risico van de klant. In de ABV 2017 is voor de laatste categorie opgenomen dat indien de bank niet zorgvuldig is geweest bij de verzending ervan, zij opdraait voor eventuele schade.

Artikel 14 - Berichten aan de klant

Met de ABV 2017 zijn aan dit artikel nieuwe communicatiemiddelen, waaronder internetbankieren toegevoegd.

Artikel 19- Controle opgaven en uitvoering opdrachten, melden fouten en eerder verstrektegegevens

Deze bepaling is herschreven en gemoderniseerd (o.m. voor de internetomgeving). Artikel 19 lid 3, tweede zin, van de ABV 2009 werd geschrapt. Deze bepaling bevatte een regeling inhoudende dat de bank fouten of vergissingen van de klant zonder diens instemming mag herstellen en onterechte boekingen ongedaan mag maken, en dat de bank de creditering van een rekening van de klant zonder diens instemming ongedaan mag maken als de opdracht afkomstig is van een beschikkingsonbevoegde of handelingsonbekwame persoon.

Artikel 21 - Bewaar- en geheimhoudingsplicht

Klanten moeten zorgvuldig omgaan met codes, formulieren, bankpassen en andere hulpmiddelen. Als zij aanwijzingen hebben van misbruik, dienen zij dit meteen aan de bank door te geven teneinde verder misbruik en de schade die daarvan het gevolg is, zoveel mogelijk te voorkomen.

Artikel 21 van de ABV 2017 is iets ingekort, door de voorschriften die daarin nog stonden eruit te halen. De ABV 2017 moeten immers generiek en toekomst vast zijn. Tegelijkertijd is aan dit artikel in de ABV 2017 een extra lid toegevoegd, dat de klant erop wijst dat er nog meer veiligheidsregels zijn waaraan hij zich moet houden, bijvoorbeeld de Uniforme Veiligheidsregels Particulieren.

Artikel 22 -Tarieven en vergoedingen

Op aandringen van de Consumentenbond is in dit artikel in de ABV 2017 een bepaling opgenomen die inhoudt dat, als er door een duidelijke vergissing van de bank geen vergoeding of tarief met de klant is afgesproken, de bank dan maximaal een vergoeding in rekening mag brengen volgens het tarief dat de bank in vergelijkbare gevallen hanteert.

Artikel 22 is aangepast in de ABV 2017, door de bepaling over provisies, rente en kosten nader in te kaderen. Verder is artikel 22 bij de laatste wijziging beter ingedeeld, onder meer door de onderwerpen te verdelen over vier in plaats van drie leden.

Artikel 22 lid 3 ABV 2017 bepaalt dat banken hun tarieven kunnen wijzigen, bijvoorbeeld als gevolg van marktomstandigheden. Nu rechters de laatste jaren in consumentengeschillen ambtshalve toetsen of wijzigingsbedingen als oneerlijk beding worden beschouwd, zullen banken hiermee rekening moeten houden. In relatie met particuliere klanten ontkomen banken er niet aan om transparanter te worden als het gaat om tijdens de looptijd van een product eenzijdig verhogen van opslagen op de rente of verhoging van de kosten. Belangrijk te vermelden is dat er, onder andere vanwege het mededingingsrecht, niet voor is gekozen alle omstandigheden die kunnen leiden tot aanpassing van tarieven of invoering van nieuwe tarieven in de ABV te specificeren. Bankens zullen dit, met name in relatie met particuliere klanten, separaat in de eigen bijzondere voorwaarden moeten regelen.

Wanneer en waarom een bank zijn tarieven zal willen verhogen, zal steeds een individueel verhaal zijn. Omdat de ABV overkoepelende voorwaarden zijn, lenen zij zich minder voor het regelen van deze problematiek. In deze bepaling is dan ook niet meer gedaan dan het definiëren van een overkoepelende, open norm voor tariefswijzigingen, te weten dat zij bijvoorbeeld kunnen volgen uit marktomstandigheden, veranderingen van het risicoprofiel van de klant, ontwikkelingen op de geld, en kapitaalmarkt, uitvoering van wet- en regelgeving of maatregelen van toezichthouders.

Belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de Algemene Bankvoorwaarden 2009

Artikel 23 - Creditering onder voorbehoud

In artikel 23 wordt bepaald dat de bank de uitbetaling van een cheque kan terugdraaien omdat deze achteraf vals of ongedekt blijkt. In de ABV 2017 is opgenomen dat, als het de betaling van een cheque betreft, de bank de klant bij de uitbetaling zal wijzen op het voorbehoud. Banken zullen de praktijk hierop moeten aanpassen indien dit nog niet het geval is.

Pandrecht op onder andere uw tegoeden, Verrekeningen Zekerheden, Artikel 24, 25 en 26

Vergeleken met de ABV 2009, zijn de bepalingen 24, 25 en 26 in de ABV 2017 beter geredigeerd.

Lid 1 van artikel 26 heeft betrekking op de verplichting van de cliënt om zekerheid te stellen. Ten opzichte van de ABV 2009 is in de ABV 2017 dit artikel helderder geformuleerd en op een punt aangevuld. De gewijzigde tekst maakt nu duidelijk dat onder dit artikel ook valt het medewerking geven aan het voor de zakelijke praktijk belangrijke overwaarde- of wederzijdse zekerhedenarrangement. Dit is een figuur, waarbij twee financiers van dezelfde klant – meestal in concernverband aan elkaar gelieerd, bijvoorbeeld een bank en een factormaatschappij – zich over en weer voor elkaar borg- of garantstellen.

Artikel 27 - Onmiddellijke opeisbaarheid

Volgens artikel 27 ABV mag de bank, in geval van verzuim in de nakoming van enige verplichting door de klant, haar vorderingen op de klant door opzegging onmiddellijk opeisbaar maken, tenzij zulks gelet op de geringe betekenis van het verzuim niet gerechtvaardigd is. Voor wat betreft dit laatste is in artikel 27 ABV 2017 nog eens uitdrukkelijk opgenomen dat de bank zich daarbij houdt aan haar zorgplicht zoals genoemd in artikel 2 lid 1 ABV.

Artikel 28 - Bijzondere kosten

Artikel 28 lid 1 ABV 2017 is ten opzichte van hetzelfde artikel in de ABV 2009 nauwelijks veranderd. Hierbij is met name van belang dat de kosten die de bank in en buiten rechte moet maken indien de bank wordt betrokken in procedures of geschillen tussen de klant en een derde, voor rekening komen van de klant. In dit verband kan met name worden gedacht aan het veel voorkomende verschijnsel van derdenbeslag onder de bank door crediteuren van de klant, en dit is dan ook een van de voorbeelden die aan de tekst van dit artikellid is toegevoegd.

Het tweede lid van dit artikel is op twee punten wezenlijk veranderd ten opzichte van de tekst uit 2009. Ten eerste waar het gaat om de proceskosten van de bank, indien zij een procedure tegen de klant wint. Artikel 56 Rv. is van regeland recht. Dit betekent dat partijen bij overeenkomst kunnen afwijken van de wettelijke regeling over de proceskostenveroordeling. Banken willen geen financiële drempels opwerpen voor klanten om hun recht te halen. Met de tekst van 2009 kan ten onrechte die indruk wel ontstaan. Vandaar dat artikel 28 lid 2 is veranderd, in die zin dat daaraan in de ABV 2017 is toegevoegd dat als er voor bijzondere kosten een wettelijke regeling is, die wettelijke regeling wordt toegepast. In casu is dit het liquidatietarief dat door de rechter wordt toegepast. Daarmee heeft de bank ook een incentive om op de hoogte van haar proceskosten te letten. Tegelijkertijd is het artikel op deze manier bijvoorbeeld ook aangepast aan de dwingendrechtelijke regeling rondom incassokosten.

Zoals gezegd hebben ondernemersvertegenwoordigers vooral aangedrongen op verbetering van de communicatie, vooral in het zogenaamde 'Bijzonder Beheer'. Daar is aan tegemoetgekomen, door in artikel 28 lid 2 ABV 2017 de zin toe te voegen dat de bank vertelt waarom de kosten nodig zijn.

Artikel 30 - Vorm mededelingen

Hoofdreel blijft dat mededelingen aan de bank schriftelijk worden gedaan. Dat heeft onder andere te maken met bewijskracht en privacy-aspecten. In die zin is een e-mailwisseling – anders dan bijvoorbeeld het plaatsen van berichten in een beveiligde internetomgeving – niet gelijkwaardig aan schriftelijk verkeer. In de praktijk zal echter regelmatig van deze hoofdreel worden afgeweken en een andere manier van communicatie worden overeengekomen, bijvoorbeeld via een beveiligde internetomgeving.